

RETORN DEL PROCÉS PARTICIPATIU PER L'ELABORACIÓ DEL PLA LOCAL D'ACCIÓ SOCIAL

LA BISBAL D'EMPORDÀ
Octubre – Desembre 2017

AJUNTAMENT DE
LA BISBAL D'EMPORDÀ
ÀREA D'ACCIÓ SOCIAL I CIUTADANIA

L'Àrea d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de la Bisbal ha dut a terme un procés participatiu per a l'elaboració del Pla Local d'Acció Social de la Bisbal (PLAS). Es preveu que aquest pla de treball estableixi quines accions i propostes caldrà prioritzar amb l'objectiu de generar xarxes socials, millorar la convivència i enfortir la cohesió social i facilitar la igualtat d'oportunitats de bisbalenques i bisbalencs.

Per tal que les línies estratègiques del PLAS siguin àmpliament compartides, des del mes d'octubre s'ha posat en marxa un procés participatiu que vol garantir la màxima implicació de les entitats i la ciutadania i establir mecanismes de retorn entre institucions i ciutadania. Les actuacions en l'àmbit social només poden ser efectives si es plantegen de manera transversal.

Aquest procés ha versat sobre tres fases consecutives:

1) Motivació de les entitats

entrevistes personalitzades a una mostra de 28 entitats

2) Jornades participatives

11 de novembre de 2017 - Jornada per entitats

2 de desembre de 2017 -Taula de debat oberta a la ciutadania

3) Redacció i devolució del Pla a la ciutadania

previst gener-febrer 2018

A la pràctica això es tradueix en el fet que per fer polítiques socials s'han de coordinar les actuacions des de l'administració amb les entitats i la ciutadania sota un marc i uns objectius comuns. En aquest sentit les entitats i associacions de la ciutat hi juguen un paper clau. El teixit associatiu de la Bisbal és un actiu molt potent al municipi i és, en si mateix, una oportunitat per a l'acció ciutadana, el foment del lleure educatiu, la posada en valor de la diversitat i la inclusió social.

Durant aquesta fase participada s'han concretat les línies estratègiques a seguir en matèria social des de la Regidoria d'Acció Social i Ciutadania i en consonància amb un treball transversal d'abast municipal. Es preveu que el tancament i la presentació del Pla sigui a principis del 2018.

El procés participatiu i els seus resultats

1) **Motivació de les entitats** - *entrevistes personalitzades a una mostra de 28 entitats*

La Bisbal d'Empordà compta amb un teixit associatiu molt ampli, actualment s'han comptabilitzat 45 entitats culturals i 15 de relacionades amb l'esport¹.

Garantir la participació de les entitats requereix un treball previ, metòdic i constant. En aquest sentit, la motivació de les entitats no «sorgeix» de manera espontània, sinó que es va gestant mitjançant relacions duradores de cooperació i confiança.

Com a primera fase per establir els vincles amb les entitats i algunes persones clau, s'han realitzat un seguit d'entrevistes amb una selecció heterogènia d'entitats de la Bisbal d'Empordà amb el doble objectiu d'explicar el procés que s'engegava, així com recollir informació rellevant sobre les seves necessitats i les problemàtiques que veuen al municipi.

---

¹ *Diagnòstic d'inclusió i convivència intercultural de la Bisbal d'Empordà 2016*

Després de la selecció d'una mostra heterogènia d'entitats, s'han entrevistat a 28 entitats i associacions. Les entrevistes s'han fet entre els mesos d'octubre i novembre del 2017 i la coordinació i execució va ser per una persona de l'equip Il·labso i la dinamitzadora comunitària de l'àrea. Aquesta primera aproximació ha permès conèixer les entitats, els seus objectius i activitats, però també les seves necessitats i preocupacions respecte a la realitat social que veuen com a entitat i/o com a habitants del municipi.

Impressionats amb el teixit associatiu bisbalenc! Ahir amb [@AEiGLesGavarres](#), Geganters, Oncolliga i Escola de Teatre!
[#labisbal](#) [#ciutatviva](#)

Seguim entrevistant entitats en el marc del procés d'elaboració del Pla d'Acció Social [#labisbal](#)
Gràcies Càritas, At.Bisbalenc i [@bisbalbasquet](#)

Llistat de les entitats entrevistades i els seus àmbits d'actuació

Entitat	Àmbit d'actuació
Agrupament Escolta Les Gavarres	Lleure/Educatiu/Infància i Joventut
Centre d'Esplai de la Bisbal	Lleure/Educatiu/Infància i Joventut
Dracs	Cultura popular/Lleure/Infància i Joventut
Voltors	Cultura/Lleure/Infància i Joventut
Club Atlètic Bisbalenc	Esportiva
Fira de Circ al Carrer-Escola de Circ	Esportiva
Geganteres de la Bisbal	Cultura popular/Lleure/Infància i Joventut
Unió de Comerciants	Comerç/Economia
Ass. D'Empresaris i Ceramistes de la Bisbal i Comarca	Comerç/Artesania/Economia/Cultura
Escola de Teatre de la Bisbal	Cultura/Arts Escèniques
Fundació Acollida i Esperança	Inclusió/ Acció Social/Salut
BisbalGat	Medi ambient/Salut
Oncolliga delegació de la Bisbal	Salut/Voluntariat/Atenció a les persones
Càritas Interparroquial la Bisbal	Voluntariat/Acció Social/Atenció a les persones
ONG Educal- Educadors catalans amb Amèrica Llatina	Cooperació Internacional
Grup de Dones de la Bisbal	Igualtat de gènere/Drets socials
ONG Dagua	Cooperació Internacional
Grup Al Mahaba	Immigració/Convivència/Interculturalitat
PAH- Plataforma d'afectats per l'hipoteca	Habitatge/Atenció a les persones
Ass. De Veïnes i Veïns del Barri del Convent	Ass. Veïnal/Comunitària/Cultural
Espai Caixa- Esplai de gent gran	Gent gran/Lleure/Dependència
Comunitat Islàmica Al-fath	Ass. Religiosa/Convivència/Interculturalitat
Ampa Empordanet	Ass. De famílies/Comunitari/Educació
Ampa Cor de Maria	Ass. De famílies/Comunitari/Educació
Ampa Llar Infants Tren Petit	Ass. De famílies/Comunitari/Educació
Ampa Joan de Margarit	Ass. De famílies/Comunitari/Educació
Ampa Mas Clarà	Ass. De famílies/Comunitari/Educació
AMPA INS La Bisbal	Ass. De famílies / Comunitari/Educació

1.1) Resultats de les entrevistes

A partir de les entrevistes hem pogut arribar a diversos resultats, un d'ells és l'actualització sobre les activitats de les entitats, les seves necessitats, dificultats, els recursos dels quals disposen i la relació que tenen amb altres associacions. Aquesta informació ha permès actualitzar dades qualitatives rellevants sobre la situació de la xarxa social i la participació en el territori, ja que les últimes dades eren del diagnòstic del Pla Director de Participació Ciutadana de 2008. D'aquest document podem mantenir el que es deia en aquell moment sobre el teixit associatiu de la Bisbal i que s'ha corroborat amb les opinions dels entrevistats:

- La Bisbal, compta amb un teixit associatiu molt ric i variat, la qual cosa s'entén com un gran actiu de riquesa i diversitat.
- Es compta amb un teixit associatiu competent, que s'implica i que acaba demostrant que es fan les coses ben fetes.
- Tot i que el teixit associatiu és endogàmic, les entitats

de la Bisbal sempre mostren predisposició per col·laborar en actes i activitats.²

Les necessitats i febleses del teixit associatiu i de la relació entre entitats i Ajuntament es mantenen després d'aquest diagnòstic del 2008 fins al dia d'avui, cosa que demostra la necessitat de repensar l'acompanyament i suport que es dona a les entitats i el treball intern d'aquestes per millorar la seva tasca social.

Per altra banda, hem pogut recollir les preocupacions de les entitats i de la ciutadania respecte a les necessitats socials i comunitàries del municipi. D'aquesta manera s'ha pogut perfilar la primera jornada participativa d'acord amb aquestes preocupacions. També han sorgit algunes idees que s'han proposat per millorar tant les necessitats com el funcionament d'alguns serveis municipals, i altres possibilitats.

---

²Diagnosi: Informe Executiu del Pla Director de Participació Ciutadana de la Bisbal d'Empordà. Desembre 2008

Necessitats i problemàtiques exposades per les entitats

A la primera part de les entrevistes, les entitats han reconegut i detallat les següents problemàtiques:

- ⇒ Espai propi i adequat a les necessitats
- ⇒ Voluntariat i implicació ciutadana
- ⇒ Equipaments municipals
- ⇒ Gestió i comunicació municipal
- ⇒ Reforç de la comunicació, difusió i transparència
- ⇒ Altres

Pel que fa a la problemàtica social de la Bisbal es van identificar les següents:

- ⇒ Equipaments i infraestructures
- ⇒ Habitatge i espai públic
- ⇒ Infantesa i joventut
- ⇒ Ocupació i formació
- ⇒ Immigració, convivència i interculturalitat
- ⇒ Drets socials
- ⇒ Xarxa social
- ⇒ Gent gran i dependència

2) Jornades Participatives

Un cop establert el vincle amb les entitats i coneixent les seves necessitats i preocupacions, vam decidir posar-les en contacte en les jornades de participació, tot posant de relleu el valor de la cooperació i treball en comú.

Primera Jornada Participativa

11 de novembre de 2017 - Jornada per entitats

La primera jornada participativa va convocar a totes les entitats que havien participat de les entrevistes i d'altres que no havien pogut quedar però que havien mostrat interès a participar. Es va fer en el Teatre Mundial el matí del dissabte 11 de novembre de 2017 i hi van participar una trentena de representants d'entitats.

Per aquesta primera jornada participativa es va plantejar a les entitats participar en diferents dinàmiques de competència-cooperació. Va ser una activitat lúdica en un espai de confiança on, utilitzant diverses metodologies de joc per a l'aprenentatge col·lectiu, es va poder treballar el potencial del treball en xarxa i es va oferir un espai per expressar, comentar i compartir les necessitats socials del municipi des del punt de

vista de tots els i les participants.

Després de les primeres dinàmiques per reflexionar sobre la cooperació i posar-la en pràctica vam fer grups de discussió sobre problemàtiques socials que coneixien o havien viscut personalment.

Els eixos de treball que van resultar d'aquest espai de debat i de les problemàtiques exposades van ser els següents:

- Infància, adolescència i joventut
- Drets socials i economia social
- Salut, dependències i gent gran
- Xarxes, interculturalitat i convivència

Finalment vam fer una posada en comú i una valoració de la jornada. Els i les participants van coincidir en la importància de crear espais de trobada entre les entitats per poder conèixer el que fan i generar xarxes de suport i aliances que ajudin a generar sinergies en les accions, i que aquelles entitats que tenen més força puguin donar suport a les que són més petites o no tenen la mateixa visibilitat.

També van demanar que l'Ajuntament prengui més responsabilitat en les problemàtiques existents i que

reconegui el que ja fan les entitats, donant suport i fent més eficient la comunicació entre administració i entitats, així com facilitar la gestió de recursos que reben les entitats.

Vam valorar que aquesta primera sessió va ser tot un èxit de participació i vam rebre una resposta positiva de les entitats cap a la possibilitat de continuar un procés col·lectiu de treball de millora social.

Moltes de les problemàtiques que van sortir es van considerar transversals però es va intentar agrupar en els eixos de treball identificats i que podíem relacionar amb els resultats de les entrevistes.

Eixos de treball resultants de la primera jornada amb entitats

Infància, adolescència i joventut	Suport familiar
	Infants desprotegits
	Mares joves
	Acompanyament per l'autonomia
	Educació no dirigida / creativa
Salut, dependència i gent gran	Persones grans dependents
	Alimentació
	Acompanyament i cures
	Dignitat
	Suport moral
	Suport psicològic
	Trastorns mentals
	Solitud
Drets Socials i Economia Social	Manca d'habitatge
	Autoocupació
	Violència de gènere i maltractaments
	Protecció pels gats de carrer
	Recollida d'alimentació

Cures pels cuidadors

Support a les associacions

Immigració i drets socials

Atur, oportunitats laborals

Trastorns mentals

Support psicològic

Xarxes, Interculturalitat i Convivència

Xarxa social

Immigració i drets socials

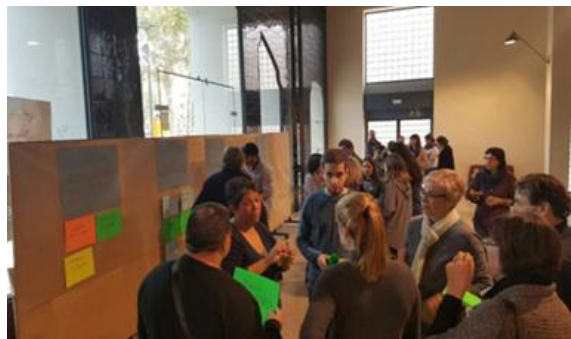
Enfortir les associacions

Violència intrafamiliar

Cohabitatge i habitatge social

Acollida a persones nouvingudes

Espais/accions compartides

Segona Jornada Participativa

2 de desembre de 2017 - Taula de debat oberta a la ciutadania

Després d'aquest treball amb les entitats, i com a esdeveniment central, es va preparar una jornada plenària de treball i participació al voltant de les necessitats socials del municipi.

Aquesta jornada va tenir lloc el passat dissabte 2 de desembre al Teatre El Mundial. L'activitat va comptar amb dues parts complementàries: en primer lloc, es va realitzar una conferència inaugural amb tres ponents que van explicar coneixements i experiències al voltant de la responsabilitat social de les entitats i el fet intercultural a l'associacionisme. En segon lloc, es va oferir un espai on cada entitat o persona participant va poder fer propostes concretes a partir de les necessitats comunitàries que s'havien identificat a la primera jornada participativa.

Conferència

La conferència ***“El paper de les entitats i la ciutadania en la transformació social”*** de la mà de Xavier Besalú, Paula Veciana i Mohamed El Amrani, els quals van compartir amb

nosaltres algunes reflexions i motivacions de cara a afrontar els reptes de l'acció social i el paper de les entitats.

Xavier Besalú ens va fer qüestionar com treballem la diversitat cultural a la Bisbal d'Empordà, quina és la qualitat de serveis públics que s'ofereixen a la població i com incorporem a la població d'origen divers per tal d'aconseguir una cultura pública comuna. Per finalitzar ens va donar una sèrie d'elements que considera bàsics d'aquesta cultura pública comuna:

- Compartir valors: drets humans com a horitzó, democràcia, igualtat d'oportunitats
- Estimular la participació de tothom: a les entitats, als serveis públics, a les activitats i als mitjans de comunicació entre d'altres
- Coneixement i domini del català
- Pràctica religiosa lliure
- Permetre l'accés de lleure a tota la població
- Evitar la segmentació i oferir drets socials per a tota la població

Paula Veciana ens va donar claus sobre les característiques de la innovació social i alguns exemples d'innovació en el tercer sector. Aquestes empreses socials que permeten oferir un producte que pugui generar recursos per a les entitats i associacions i al mateix temps resoldre necessitats que no es troben al mercat tradicional. La innovació es tradueix en petites iniciatives que ajuden a reduir la desigualtat.

Finalment Mohamed El Amrani ens va compartir la seva experiència personal com a representant d'aquesta diversitat cultural, dels reptes que tenim com a societat davant d'aquesta diversitat que malgrat que ens envolta moltes vegades no coneixem i reproduïm estereotips que són la base de desigualtats i discriminacions en la quotidianitat. Des d'aquesta quotidianitat Mohamed també ens va explicar els projectes que han pogut iniciar en el seu municipi, petits grans projectes comunitaris on la clau és generar espais de trobada per treballar les necessitats i propostes de projectes educatius, culturals, de mediació, etc., dels veïns i veïnes. Per Amrani hem de fer èmfasi en els següents punts:

- Ajudar als joves a construir una identitat positiva i sòlida. Referents positius.
- Entendre la complexitat dels processos
- Equipaments culturals oberts a tothom i a propers
- Importància de donar espai a tothom en els mitjans de comunicació
- Espais de trobada i treball ciutadans (taula ciutadana/xarxa de convivència)
- Treball intergeneracional

Espai de propostes

En aquesta segona part vam organitzar quatre taules de treball d'acord amb els eixos de la primera jornada, vam demanar als participants que s'organitzessin en grups i recuperant l'experiència i la informació aportada durant el procés poguessin pensar en propostes i començar a definir-les de cara al Pla Local d'Acció Social.

Hi van participar 26 persones tant representants d'entitats com ciutadans a títol personal i van definir les següents propostes en cada eix de treball:

Taula Salut, Dependència i Gent Gran

- Grups de suport emocional
- Banc del temps
- Promoció de relacions intergeneracionals: escola/esplais, INS/Geriàtric, infants/gent gran
- Tallers vivencials de sensibilització sobre dependència
- Detecció de persones grans que pateixen solitud, des del CAP, Serveis Socials, veïnatge, parròquia i acompanyament (Càritas)
- Xerrades sobre salut mental, accions per desestigmatitzar (Associació obertament/activament) tenint en compte els col·lectius locals (Convent, trampolí...)
- Convenis amb els supermercats per tal d'aprofitar els productes que no poden seguir posant a la venda, que puguin fer donació a les entitats que ho necessitin

Taula Infància, Adolescència i Joventut

- Centre Cívic/Obert
- Potenciar el lleure a les escoles
- Oferta de tallers als barris

- Utilitzar les entitats com via per aplicar l'acció social i divulgar-la
- Taula d'entitats, espai de reunió periòdic (trimestral?). Que també hi participi gent d'origen i edat diversa que puguin fer propostes a realitzar conjuntament

Taula Drets Socials i Economia Social

- Fomentar el lloguer social (propostes com la masoveria urbana)
- Centre cívic per associacions, persones i col·lectius
- Millora de l'atenció de propostes per part de les associacions i ciutadania a l'Ajuntament
- Una biblioteca com cal
- Activitats per fomentar la convivència de les mares a les escoles

Taula Xarxes, Interculturalitat i Convivència:

- Taula interreligiosa
- Que les entitats es donin a conèixer a infants i joves fent tallers a les escoles
- Suport de les administracions a les entitats (econòmic, tècnic, formatiu)
- Promoure associacions de veïns a tots els barris de la

Bisbal

- Crear referents per a joves per visibilitat i enfortir les diversitats
- Facilitar l'accés als clubs esportius per infants i joves
- Campanyes d'esterilització per mascotes de famílies amb necessitats econòmiques

2
DESEMBRE
10:00 h
Al Mundial

Xasier Besolí
(pedagog expert en relacions interculturals)
Paula Vectano
(economista especialitzada en innovació social)
Mohamed el Amrani
(activista social)

Després de la conferència es farà un taller participatiu obert a tothom. Esperem les vostres aportacions!

L'acció social:
El paper de les entitats i la ciutadania en la transformació social

Conferència oberta a la ciutadania **#labisbalciutatviva**

AJUNTAMENT DE LA BISBAL D'EMPORDÀ Fundació SER.GI La Plaça d'URBÀNYTVA LabSo

Redacció i devolució del Pla Local d'Acció Social

La redacció del document del PLAS anirà prenent forma al llarg de tot el procés, i es concretarà finalment en la definició de les propostes a seguir en matèria social per part de la Regidoria d'Acció Social en consonància amb un treball estratègic d'abast municipal.

El contingut de les entrevistes amb les entitats, les necessitats socials copsades i els resultats de les jornades participatives s'hauran de casar amb les possibilitats tècniques i materials del municipi, així com amb la voluntat i prioritats polítiques de l'equip de govern.

De la mateixa manera que dissenyem un procés per a la implicació i participació efectiva de la ciutadania, hem de garantir la devolució i visualització dels resultats d'aquest procés cap a les entitats i les persones participants. En aquest sentit es farà un acte de presentació del Pla Local d'Acció Social, en un format que posi èmfasi precisament en el valor de les aportacions ciutadanes al text.